

Rozhodčí řízení a promlčení

Dokud exekuční soud v exekučním řízení, případně insolvenční soud v incidenčním sporu neurčí (neuveďte v důvodech svého rozhodnutí), že rozhodčí nález nemá žádné právní účinky, jelikož byl vydán mimo rámec pravomoci rozhodce, je nutno posuzovat promlčení nároků z něj plynoucích jako u rozhodčího nálezu, jenž takovou vadou netrpí.

(Rozsudek Nejvyššího soudu České republiky sp.zn. 29 ICdo 41/2014, ze dne 30.6.2016)

Nejvyšší soud České republiky rozhodl v právní věci žalobce Města Oslavany, se sídlem v O., zastoupeného JUDr. Ing. I.R., advokátem se sídlem v B., proti žalovanému Mgr. L.P., se sídlem ve V.n.V., jako insolvenčnímu správci dlužníka G & C PACIFIC NIUE LIMITED, o určení pravosti pohledávek, vedené u Krajského soudu v Brně pod sp. zn. 39 ICm 1391/2012, jako incidenční spor v insolvenční věci dlužníka G & C PACIFIC NIUE LIMITED, se sídlem v L., Spojené království Velké Británie a Severního Irsku, vedené u Krajského soudu v Brně pod sp. zn. KSBR 39 INS 15844/2011, o dovolání žalobce proti rozsudku Vrchního soudu v Olomouci ze dne 28. ledna 2014, č. j. 39 ICm 1391/2012, 13 VSOL 118/2013-143 (KSBR 39 INS 15844/2011), tak, že dovolání žalobce proti rozsudku Vrchního soudu v Olomouci ze dne 28. ledna 2014, č. j. 39 ICm 1391/2012, 13 VSOL 118/2013-143 (KSBR 39 INS 15844/2011), ve věci samé se odmítá v rozsahu, v němž se první výrok rozsudku odvolacího soudu týkal pravosti pohledávek žalobce č. 2 ve výši 107.000 Kč, č. 5 ve výši 5.950 Kč, č. 7 ve výši 16.160 Kč, č. 10 ve výši 9.064 Kč a č. 11 ve výši 11.900 Kč, vše z titulu nákladů rozhodčího řízení. Ve zbývajícím rozsahu se rozsudek odvolacího soudu zrušuje a věc se potud vrací odvolacímu soudu k dalšímu řízení.

Z odůvodnění :

Rozsudkem ze dne 27. května 2013, č. j. 39 ICm 1391/2012-102, ve znění opravného usnesení ze dne 13. června 2013, č. j. 39 ICm 1391/2012-113, Krajský soud v Brně (dále jen „insolvenční soud“):
[1] Zamítl žalobu, kterou se žalobce (město Oslavany) domáhal vůči žalovanému (Mgr. Lukáši Pachlovi, jako insolvenčnímu správci dlužníka G & C PACIFIC NIUE LIMITED) určení, že jeho pohledávky:

- č. 2 ve výši 107.000 Kč z titulu nákladů rozhodčího řízení dle rozhodčího nálezu ze dne 17. října 2006, sp. zn. 1002/06, vydaného Sdružením rozhodců, s. r. o. (dále též jen „rozhodce S“),
- č. 5 ve výši 5.950 Kč z titulu nákladů rozhodčího řízení dle rozhodčího nálezu ze dne 30. října 2007, sp. zn. 2490/07, vydaného rozhodcem S,
- č. 7 ve výši 16.160 Kč z titulu nákladů rozhodčího řízení dle rozhodčího nálezu ze dne 21. prosince 2007, sp. zn. 4701/07, vydaného rozhodcem S,
- č. 10 ve výši 9.064 Kč z titulu nákladů rozhodčího řízení dle rozhodčího nálezu ze dne 16. listopadu 2007, sp. zn. 4328/07, vydaného rozhodcem S,
- č. 11 ve výši 11.900 Kč z titulu nákladů rozhodčího řízení dle rozhodčího nálezu ze dne 18. ledna 2008, sp. zn. 5063/07, vydaného rozhodcem S,
- č. 3 ve výši 617.222,40 Kč z titulu nezaplaceného nájemného dle smlouvy ze dne 28. prosince 2005,
- č. 4 ve výši 288.169,90 Kč z titulu smluvní pokuty dle smlouvy ze dne 30. listopadu 2006,
- č. 6 ve výši 679.000 Kč z titulu smluvní pokuty dle smlouvy ze dne 28. prosince 2005,
- č. 8 ve výši 499.154,40 Kč z titulu nájemného a bezdůvodného obohacení dle smlouvy ze dne 26. dubna 2007, a
- č. 9 ve výši 510.399,40 Kč dle nájemní smlouvy ze dne 24. září 2004,

uplatněné přihláškou č. 9 v insolvenčním řízení vedeném u insolvenčního soudu na majetek dlužníka pod sp. zn. KSBR 39 INS 15844/2011, jsou po právu (bod I. výroku),

[2] Určil, že pohledávky:

- č. 12 ve výši 11.200 Kč z titulu nákladů řízení dle rozsudku Okresního soudu Brno - venkov ze dne 2. prosince 2009, č. j. 20 C 217/2008-623,

- č. 13 ve výši 10.000 Kč z titulu nákladů řízení dle rozsudku Okresního soudu Brno - venkov ze dne 26. října 2011, č. j. 7 C 211/2009-157, a

- č. 14 ve výši 6.840 Kč z titulu nákladů řízení dle usnesení Krajského soudu v Brně ze dne 7. dubna 2011, č. j. 13 Co 47/2010-791, ve znění opravného usnesení téhož soudu ze stejného dne, uplatněné přihláškou č. 9 v insolvenčním řízení vedeném u insolvenčního soudu na majetek dlužníka pod sp. zn. KSBR 39 INS 15844/2011, jsou po právu (bod II. výroku),

[3] Určil, že žádnému z účastníků se nepřiznává náhrada nákladů řízení (bod III. výroku).

Ohledně pohledávek zahrnutých do zamítavého výroku o věci samé dospěl insolvenční soud po provedeném dokazování k následujícím závěrům:

[1] Pohledávky č. 2 až 7 a 9 až 14 přihlásil žalobce do insolvenčního řízení jako vykonatelné, leč žalovaný je přezkoumal jako nevykonatelné, takže aktivně legitimován k podání (včasné) incidenční žaloby byl žalobce.

[2] Co do pohledávek č. 2, 5, 7, 10 a 11 byly rozhodčí doložky, na jejichž základě byly vydávány rozhodčí nálezy, formulovány vždy shodně, tak, že veškeré majetkové spory se žalobce a dlužník zavázali řešit v rozhodčím řízení před jediným rozhodcem v souladu se zákonem č. [216/1994](#) Sb., o rozhodčím řízení a o výkonu rozhodčích nálezů, podle Rozhodčího řádu a Poplatkového řádu vydaného Sdružením rozhodců, s. r. o., se sídlem v Brně, s tím, že dokumenty jsou zveřejněny na internetových stránkách rozhodce S.

[3] Ve světle závěrů obsažených v usnesení Nejvyššího soudu ze dne 11. května 2011, sp. zn. 31 Cdo 1945/2010 [jde o rozhodnutí velkého senátu občanskoprávního a obchodního kolegia Nejvyššího soudu uveřejněné pod číslem 121/2011 Sbírkou soudních rozhodnutí a stanovisek (dále jen „R 121/2011“), které je - stejně jako další rozhodnutí Nejvyššího soudu zmíněná níže - dostupné i na webových stránkách Nejvyššího soudu], jsou takové rozhodčí doložky neplatné dle § 39 zákona č. [40/1964](#) Sb., občanského zákoníku (dále též jen „obč. zák.“), pro rozpor se zákonem a na jejich základě nelze vydat žádné rozhodnutí. Náklady řízení přiznané rozhodčími nálezy vydanými na základě absolutně neplatné rozhodčí smlouvy tak nelze považovat za „existentní“ pohledávky, což je důvodem pro zamítnutí žaloby ohledně pohledávek č. 2, 5, 7, 10 a 11.

[4] Pohledávky pod č. 3, 4, 6 a 9 byly žalobci rovněž přiznány rozhodčími nálezy vydanými na základě neplatně sjednaných rozhodčích doložek, takže nejde o pohledávky vykonatelné. Tyto pohledávky vycházejí ze smluv o nájmu nebytových prostor. Na takové právní vztahy je nutno uplatnit ustanovení občanského zákoníku, přičemž u „nejmladší“ z pohledávek (č. 6), která se stala splatnou 17. ledna 2008, uplynula tříletá promlčecí doba 17. ledna 2011.

[5] Žalobce sice uplatnil předmětné pohledávky v rozhodčím řízení, k aplikaci ustanovení § 110 odst. 1 obč. zák. však může vést pouze „platně provedené“ rozhodčí řízení, nikoli takové, v němž byly vydány rozhodčí nálezy na základě nulitních rozhodčích doložek. K přerušení běhu promlčecí doby tak nedošlo a žalobce uplatnil pohledávky v insolvenčním řízení až 2. března 2012. Žalovaný tak uplatnil důvodně námitku promlčení.

[6] Pohledávka č. 8 byla zčásti uplatněna jako dlužné nájemné z nájemní smlouvy ze dne 26. dubna 2007 a zčásti (186.000 Kč) z titulu bezdůvodného obohacení. U všech dílčích pohledávek, které tuto pohledávku tvoří, uplynula tříletá promlčecí doba daná ustanovením § 100 odst. 1 obč. zák. (u „nejmladší“ z pohledávek došlo k uplynutí promlčecí doby 8. května 2011). Žalovaný tak opět uplatnil důvodně námitku promlčení.

K odvolání žalobce (jež se netýkalo bodu II. výroku rozsudku insolvenčního soudu) Vrchní soud v

Olomouci rozsudkem ze dne 28. ledna 2014, č. j. 39 ICm 1391/2012, 13 VSOL 118/2013-143 (KSBR 39 INS 15844/2011), potvrdil rozsudek insolvenčního soudu v bodech I. a III. výroku (první výrok) a určil, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů odvolacího řízení (druhý výrok).

Odvolací soud dospěl po doplnění dokazování a po přezkoumání rozhodnutí insolvenčního soudu k následujícím závěrům:

[1] Postup insolvenčního soudu, který pohledávky zařadil na přezkumné jednání jako nevykonatelné, odpovídá závěrům obsaženým v usnesení Nejvyššího soudu ze dne 18. července 2013, sen. zn. 29 NSČR 25/2011 [jde o rozhodnutí uveřejněné pod číslem 105/2013 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek (dále jen „R 105/2013“)].

[2] Pohledávky č. 2, 5, 7, 10 a 11 z titulu nákladů rozhodčího řízení vzešly z rozhodčích nálezů vydaných rozhodci, jejichž výběr se neuskutečnil podle transparentních pravidel a insolvenční soud tak na věc správně aplikoval závěry obsažené v R 121/2011.

[3] Závěr, že nelze akceptovat výsledky rozhodčích řízení, platí i pro pohledávky, které byly těmito rozhodčími nálezy přiznány z titulu smluvního vztahu mezi žalobcem a dlužníkem (pohledávky č. 3, 4, 6 a 9). U těchto pohledávek považuje odvolací soud (ve shodě s insolvenčním soudem) za důvodně vznesenou námitku promlčení, máje rovněž za to, že předmětná rozhodčí řízení nevedla k prodloužení promlčecí doby ve smyslu ustanovení § 110 obč. zák. nebo ke stavení běhu promlčecí lhůty (§ 112 obč. zák.). Tento závěr podporuje i další rozhodnutí velkého senátu občanskoprávního a obchodního kolegia Nejvyššího soudu ze dne 10. července 2013, sp. zn. 31 Cdo 958/2012 [jde o usnesení uveřejněné pod číslem 92/2013 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek (dále jen „R 92/2013“)], podle kterého lze podle § 268 odst. 1 písm. h/ zákona č. [99/1963](#) Sb., občanského soudního řádu (dále též jen „o. s. ř.“), zastavit exekuci vedenou na základě rozhodčího nálezu, k jehož vydání neměl rozhodce pravomoc. V době podání přihlášky do insolvenčního řízení (2. března 2012) již byly všechny tyto pohledávky promlčeny.

[4] Pohledávku č. 8 přihlásil žalobce jako nevykonatelnou, přičemž po zrušení rozhodčího nálezu o této pohledávce soudem ani netvrdil, že by do 30 dnů od doručení rozhodnutí o zrušení rozhodčího nálezu podal znovu u soudu žalobu. Na pohledávku tak nelze aplikovat ustanovení § 16 zákona č. 216/1004 Sb. a i ona je promlčena.

Proti rozsudku odvolacího soudu podal žalobce dovolání, jehož přípustnost vymezuje ve smyslu ustanovení § 237 o. s. ř. argumentem, že napadené rozhodnutí závisí na vyřešení otázky hmotného nebo procesního práva, která v rozhodování odvolacího soudu dosud nebyla vyřešena, respektive otázky, která je dovolacím soudem rozhodována rozdílně a požaduje, aby Nejvyšší soud zrušil rozhodnutí soudů obou stupňů (rozhodnutí insolvenčního soudu v rozsahu vymezeném jeho odvoláním) a věc vrátil insolvenčnímu soudu k dalšímu řízení.

Konkrétně dovolatel předkládá Nejvyššímu soudu k řešení následující otázky:

[1] Zda insolvenční správce může pohledávku přihlášenou jako vykonatelnou zařadit na přezkumné jednání jako nevykonatelnou?

[2] Zda insolvenční soud může považovat za promlčené pohledávky z rozhodčích nálezů, ohledně kterých nelze podat žalobu na jejich zrušení (taková žaloba by musela být zamítnuta dle § 33 zákona č. [216/1994](#) Sb.)?

[3] Zda insolvenční soud může označit za promlčené pohledávky z rozhodčích nálezů, které by jinak (kdyby dlužník nebyl v insolvenci a kdyby rozhodčí nálezy byly zrušeny) nemohl vyhodnotit jako promlčené soud postupující podle ustanovení § 34 zákona č. [216/1994](#) Sb.?

K těmto otázkám pak v mezích dovolacího důvodu dle § 241a odst. 1 o. s. ř. argumentuje následovně:

Ad [1]

Potud dovolatel odkazuje na závěr obsažený v jiném rozhodnutí Vrchního soudu v Olomouci (o tom, že posouzení platnosti rozhodčí smlouvy není právně významné pro závěr o povaze pohledávky), dále se dovolává závěrů obsažených v usnesení Nejvyššího soudu ze dne 31. srpna 2010, sp. zn. 20 Cdo 3284/2008, uveřejněném pod číslem 83/2011 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek (dále jen „R 83/2011“), a míní, že jeho úsudek, že obranou proti neplatné rozhodčí doložce (na jejímž základě vydaný rozhodčí nález nemá za nicotný) je postup podle § 31 zákona č. [216/1994](#) Sb., má oporu v nálezu Ústavního soudu ze dne 26. ledna 2012, sp. zn. I. ÚS 199/11 (jde o nález uveřejněný pod číslem 21/2012 Sbírky nálezu a usnesení Ústavního soudu, který je - stejně jako další rozhodnutí Ústavního soudu zmíněná níže - dostupný i na webových stránkách Ústavního soudu). Odkazuje i na jiná rozhodnutí Vrchního soudu v Olomouci vycházející z R 83/2011.

Ad [2]

Podle dovolatele (jenž upozorňuje, že všechny rozhodčí nálezy byly vydány v době od 8. března 2007 do 30. července 2008, tedy dlouho před vydáním sjednocujícího R 121/2011) je chybou, že odvolací soud považoval za promlčené i pohledávky vyplývající z takových rozhodčích nálezů, které by bezesporu nemohly být zrušeny, když dlužník, jenž mohl uplatnit důvod podle § 31 písm. b/ nebo c/ zákona č. [216/1994](#) Sb., nepostupoval podle § 33 zákona č. [216/1994](#) Sb.

Ad [3]

Dovolatel s přihlédnutím k ustanovení § 34 zákona č. [216/1994](#) Sb. dovozuje, že na tom ohledně promlčení pohledávek č. 3, 4, 6 a 9 nemůže být hůře, než kdyby byly rozhodčí nálezy zrušeny na základě podaných žalob. Užití závěrů obsažených v R 121/2011 má za nepřipustnou retroaktivitu. Namítá též, že napadené rozhodnutí mu se zpětnou platností odnímá jakoukoli možnost uplatnit splatné existující pohledávky vůči dlužníku.

K výtce odvolacího soudu, že u pohledávky č. 8 nepodal návrh na pokračování v řízení podle § 16 zákona č. [216/1994](#) Sb., dovolatel poukazuje na to, že v době, kdy došlo ke zrušení rozhodčího nálezu o této pohledávce, již probíhalo insolvenční řízení; proto nemohl podat žalobu, nýbrž přihlášku pohledávky do insolvenčního řízení. Ani tato pohledávka proto nemůže být promlčena.

R 92/2013 pak nelze vztáhnout na projednávanou insolvenční věc způsobem, jenž by dovolateli zcela zamezil uplatnit vůči dlužníku splatné a existující pohledávky.

S přihlédnutím k době vydání napadeného rozhodnutí je pro dovolací řízení rozhodný občanský soudní řád ve znění účinném od 1. ledna 2014 (srov. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 29. května 2014, sen. zn. 29 ICdo 33/2014, uveřejněné pod číslem 92/2014 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek).

Nejvyšší soud se nejprve zabýval přípustností dovolání.

Dovolání nesměřuje proti žádnému z usnesení vypočtených v § 238a o. s. ř., takže zbývá určit, zda je přípustné podle § 237 o. s. ř. (když pro daný případ neplatí žádné z omezení přípustnosti dovolání podle § 237 o. s. ř., vypočtených v § 238 o. s. ř.).

Podle ustanovení § 237 o. s. ř. platí, že není-li stanoveno jinak, je dovolání přípustné proti každému rozhodnutí odvolacího soudu, kterým se odvolací řízení končí, jestliže napadené rozhodnutí závisí na vyřešení otázky hmotného nebo procesního práva, při jejímž řešení se odvolací soud odchýlil od ustálené rozhodovací praxe odvolacího soudu nebo která v rozhodování odvolacího soudu dosud nebyla vyřešena nebo je dovolacím soudem rozhodována rozdílně anebo má-li být dovolacím soudem vyřešena právní otázka posouzena jinak.

Nejvyšší soud pak neshledává dovolání přípustným v posouzení otázky ad [1]. Na ni odpověděl již v R 105/2013, na které napadené rozhodnutí výslovně odkazuje a jehož existenci dovolání argumentačně ignoruje. V mezích posuzování přípustnosti dovolání je v dotčených souvislostech argumentačně bezcenný též dovolatelův poukaz na závěry obsažené v R 83/2011, jehož závěry byly překonány (způsobem zavazujícím tříčlenné senáty Nejvyššího soudu) v R 92/2013. R 92/2013 cituje i nálezovou judikaturu Ústavního soudu, jež vyvrací jako zjevně mylnou dovolatelovu představu, že jeho názor podporuje judikatura Ústavního soudu.

Co do zodpovězení otázek ad [2] a [3] je dovolání přípustné, když potud jde o otázky dovolacím soudem dosud nezodpovězené. Řešení těchto otázek však má (může mít) vliv jen na výsledek řízení ohledně pohledávek č. 3, 4, 6, 8 a 9, nikoli již ohledně pohledávek č. 2, 5, 7, 10 a 11 z titulu nákladů rozhodčího řízení. V rozsahu týkajícím se těchto pohledávek tedy Nejvyšší soud odmítl dovolání jako nepřípustné podle § 243c odst. 1 a 2 o. s. ř.

V rozsahu, v němž je dovolání přípustné (co do požadavku o určení pravosti pohledávek č. 3, 4, 6, 8 a 9) dále Nejvyšší soud zkoumal správnost právního posouzení věci odvolacím soudem.

Právní posouzení věci je obecně nesprávné, jestliže odvolací soud posoudil věc podle právní normy, jež na zjištěný skutkový stav nedopadá, nebo právní normu, sice správně určenou, nesprávně vyložil, případně ji na daný skutkový stav nesprávně aplikoval.

Skutkový stav věci, jak byl zjištěn soudy nižších stupňů, dovoláním nebyl (ani nemohl být) zpochybněn a Nejvyšší soud z něj při dalších úvahách vychází.

Podle ustanovení § 14 odst. 1 zákona č. [216/1994](#) Sb. rozhodčí řízení se zahajuje žalobou a je zahájeno dnem, kdy žaloba došla stálému rozhodčímu soudu nebo rozhodci uvedenému v odstavci 2. Podání žaloby má tytéž právní účinky, jako kdyby byla v této věci podána žaloba u soudu.

Toto ustanovení platí v nezměněné podobě od přijetí zákona č. [216/1994](#) Sb.

Ustanovení § 16 zákona č. [216/1994](#) Sb. pak určuje, že uplatní-li strana svůj nárok před rozhodci v promlčecí nebo prekluzivní lhůtě a rozhodnou-li rozhodci, že není dána jejich pravomoc, nebo došlo-li ke zrušení rozhodčího nálezu a podá-li strana znovu u soudu nebo u jiného příslušného orgánu žalobu nebo návrh na pokračování v řízení do 30 dnů ode dne, kdy jí bylo doručeno rozhodnutí o nedostatku pravomoci nebo o zrušení rozhodčího nálezu, zůstávají účinky podané žaloby zachovány.

V této podobě platilo citované ustanovení v době vydání rozhodčích nálezů a změn nedoznala do 31. prosince 2013.

Dle ustanovení § 34 odst. 1 zákona č. [216/1994](#) Sb., zruší-li soud rozhodčí nález z důvodů uvedených v § 31 písm. a/ nebo b/, pokračuje k návrhu některé ze stran po právní moci rozsudku v jednání ve věci samé a tuto věc rozhodne.

V této podobě platilo citované ustanovení v době vydání rozhodčích nálezů a změn nedoznalo do 31. března 2012.

Podle ustanovení § 16 zákona č. [216/1994](#) Sb., ve znění účinném od 1. ledna 2014, jež dosud nedoznalo změn, uplatní-li strana svůj nárok před rozhodci v promlčecí nebo prekluzivní lhůtě a rozhodnou-li rozhodci, že není dána jejich pravomoc, zůstávají účinky podané žaloby zachovány, pokud strana podá znovu u soudu, u příslušných rozhodců či stálého rozhodčího soudu, nebo u jiného příslušného orgánu žalobu do 30 dnů ode dne, kdy jí bylo doručeno rozhodnutí o nedostatku

pravomoci (odstavec 1). Účinky podané žaloby zůstávají zachovány i tehdy, pokud strana po zrušení rozhodčího nálezu podala u příslušných rozhodců či stálého rozhodčího soudu, nebo u jiného příslušného orgánu žalobu, nebo návrh na pokračování v řízení do 30 dnů ode dne nabytí právní moci rozhodnutí soudu, jímž došlo ke zrušení rozhodčího nálezu (odstavec 2).

Dle ustanovení § 34 odst. 1 zákona č. [216/1994](#) Sb., ve znění účinném od 1. dubna 2012, jež dosud nedoznalo změn, zruší-li soud rozhodčí nález z důvodů uvedených v § 31 písm. a/, b/, g/ nebo h/, pokračuje k návrhu některé ze stran po právní moci rozsudku v jednání ve věci samé a tuto věc rozhodne. Věc již nelze projednat v rozhodčím řízení.

V tomto právním rámci uvádí Nejvyšší soud k dovoláním položeným právními otázkám (ad [2] a [3]) následující:

[1] Z R 92/2013 se podává, že byl-li rozhodce (jako v této věci) určen odkazem na „rozhodčí řád“ vydaný právníkem osobou, která není stálým rozhodčím soudem zřízeným na základě zákona, pak rozhodčí nález není způsobilým exekučním titulem ve smyslu § 40 odst. 1 písm. c/ zákona č. [120/2001](#) Sb., o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekučního řádu) a o změně dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů, podle něhož by mohla být nařízena exekuce, jelikož rozhodce určený na základě absolutně neplatné rozhodčí doložky (§ 39 obč. zák.) neměl k vydání rozhodčího nálezu podle zákona o rozhodčím řízení pravomoc. Byla-li již exekuce v takovém případě přesto nařízena a zjistí-li soud (dodatečně) nedostatek pravomoci orgánu, který exekuční titul vydal, je třeba exekuci v každém jejím stádiu zastavit pro nepřipustnost podle § 268 odst. 1 písm. h/ o. s. ř.

[2] Ze závěru obsaženého v R 92/2013 plyne, že (bez jakýchkoli pochyb u rozhodčích nálezech vydaných v době před 1. dubnem 2012, mezi něž patří i rozhodčí nálezy, o něž jde v této věci) exekuční soudy mohou přijmout závěr, že rozhodčí nález jim předkládaný coby exekuční titul nemá žádné právní účinky (jelikož nebyl vydán v mezích pravomoci rozhodce) a není tedy exekučním titulem, bez zřetele k tomu, že formálně nedošlo (ani již nedojde, vzhledem k případně zmeškaným lhůtám) k jeho zrušení (soudem) postupem předjímaným zákonem č. [216/1994](#) Sb.

[3] V praxi není pochyb o tom, že tam, kde rozhodčí nález neprochází testem vykonatelnosti (posouzením, zda jde o způsobilý exekuční titul) v exekučním nebo vykonávacím řízení proto, že na majetek případného povinného je vedeno insolvenční řízení, lze obdobný závěr přijmout v případném sporu o pravost nebo výši pohledávky, kterou věřitel přihlásí do insolvenčního řízení jako vykonatelnou s poukazem na rozhodčí nález coby exekuční titul (srov. např. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 31. března 2014, sen. zn. 29 ICdo 2/2011, rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 29. června 2015, sen. zn. 29 ICdo 10/2013, nebo rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 30. listopadu 2015, sen. zn. 29 ICdo 44/2013).

[4] Závěr, že rozhodčí nález vydaný mimo rámec pravomoci rozhodce nemá žádné právní účinky, s sebou samozřejmě nese i další sporné výkladové otázky. Tak v usnesení ze dne 30. září 2015, sp. zn. 23 Cdo 4460/2014, uveřejněném pod číslem 77/2016 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek (dále jen „R 77/2016“), Nejvyšší soud ozřejmil, že nejde o překážku věci rozhodnuté, jestliže o stejné věci, týkající se stejného předmětu řízení a týchž osob, bylo již rozhodnuto rozhodčím nálezem vydaným rozhodcem, jenž neměl k vydání takového rozhodčího nálezu pravomoc. Další z těchto otázek je otázka stavění běhu promlčecí doby. V rozsudku ze dne 1. června 2016, sen. zn. 23 ICdo 19/2015, Nejvyšší soud uzavřel, že ke stavení běhu promlčecí doby (v daném případě podle ustanovení § 403 zákona č. [513/1991](#) Sb., obchodního zákoníku) dochází i tehdy, je-li rozhodčí řízení zahájeno na základě neplatné rozhodčí doložky.

[5] K tomu Nejvyšší soud pro poměry této věci uvádí, že v témže duchu má (musí) být posuzován běh promlčecí doby poté, co rozhodčí řízení skončí rozhodčím nálezem, jenž formálně nabyl právní moci a měl se stát vykonatelným, leč který byl (podle následného posouzení exekučním soudem nebo (jako v tom to případě) insolvenčním soudem označen za rozhodčí nález, který nemá žádné právní účinky, jelikož byl vydán mimo rámec pravomoci rozhodce. Jinak řečeno, dokud exekuční soud v exekučním

řízení, případně insolvenční soud v incidenčním sporu neurčí (neuveďte v důvodech svého rozhodnutí), že rozhodčí nález nemá žádné právní účinky, jelikož byl vydán mimo rámec pravomoci rozhodce, je nutno posuzovat promlčení nároků z něj plynoucích jako u rozhodčího nálezu, jenž takovou vadou netrpí.

[6] Dovolateli lze dát za pravdu v tom, že je-li závěr, že rozhodčí nález nemá žádné právní účinky, jelikož byl vydán mimo rámec pravomoci rozhodce, přijat soudem v exekučním řízení případně insolvenčním soudem v incidenčním sporu o pravost nebo výši věřitelovy pohledávky, aniž byl takový rozhodčí nález formálně zrušen, nemůže mít při takovém postupu (co do otázky promlčení nároku) méně práv, než kolik by se mu jich dostalo, kdyby byl rozhodčí nález odklizen (pro nedostatek pravomoci rozhodce) soudem v řízení vedeném podle úpravy obsažené v zákoně č. [216/1994](#) Sb.

[7] Právní posouzení věci odvolacím soudem, jež ohledně pohledávek č. 3, 4, 6 a 9 z těchto závěrů nevychází, tedy neobstojí.

[8] U pohledávky č. 8 dovolatel k výtce odvolacího soudu, že u pohledávky č. 8 nepodal návrh na pokračování v řízení podle § 16 zákona č. [216/1994](#) Sb., poukazuje na to, že v době, kdy došlo ke zrušení rozhodčího nálezu o této pohledávce, již probíhalo insolvenční řízení; proto nemohl podat žalobu, nýbrž přihlášku pohledávky do insolvenčního řízení. V dotčeném ohledu jde do určité míry o nepřipustnou polemiku se skutkovými závěry odvolacího soudu. Ten totiž vyšel z toho, že rozsudek č. j. 49 Co 346/2010-189, jímž Krajský soud v Brně jako soud odvolací potvrdil rozsudek Městského soudu v Brně o zrušení rozhodčího nálezu o této pohledávce, nebyl vydán ani 27. ledna 2010 (údaj v přihlášce pohledávky) ani 27. ledna 2012 (údaj v žalobě), nýbrž 27. ledna 2011 a uvedl, že tedy „lze předpokládat“ že tento rozsudek nabyl právní moci dne 17. února 2011 a nikoli 17. února 2012.

[9] Kdyby mělo platit, že označený rozsudek nabyl právní moci 17. února 2011, pak by dozajista obstály závěry odvolacího soudu (insolvenční řízení bylo zahájeno až 5. září 2011). V tomto ohledu ovšem právní posouzení věci odvolacím soudem nevychází ze skutkového zjištění, nýbrž z neověřeného předpokladu (i rozsudek z ledna 2011 může nabýt právní moci v únoru 2012). Jinak řečeno, právní závěr, že dovolatel nepodal včas návrh dle § 16 zákona č. [216/1994](#) Sb., není podložen skutkovým zjištěním o této otázce. A ještě jinak řečeno, zjištění, že rozsudek odvolacího soudu byl vydán v lednu 2011, nemá žádnou vypovídací schopnost ve vztahu k otázce, zda nabyl právní moci v únoru 2011 nebo v únoru 2012.

Nejvyšší soud tedy, aniž nařizoval jednání (§ 243a odst. 1 věta první o. s. ř.), v rozsahu týkajícím se pohledávek č. 3, 4, 6, 8 a 9 napadený rozsudek zrušil, včetně závislých výroků o nákladech řízení a věc potud vrátil odvolacímu soudu k dalšímu řízení (§ 243e odst. 1 a 2 o. s. ř.).

zdroj: www.nsoud.cz

Právní věta - redakce.

Další články:

- [Promlčení, insolvence](#)
- [Nepřiměřená délka řízení \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Výše výživného \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Výživné \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Započtení pohledávek \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Ušlý zisk](#)
- [Škoda vzniklá provozní činností](#)
- [Styk dítěte s osobou společensky blízkou](#)
- [Spotřebitel](#)
- [Náležitě odůvodnění jako procesní záruka \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)

- [Odměna advokáta \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)